

Merkostnad för stödpersonsverksamheten på grund av ändrade skatteregler

Bakgrund

Parallellt med arbetet med vårdrelaterade problem har Patientnämnden en uppgift av myndighetskaraktär. Sedan 1992 har nämnden lagreglerad skyldighet att förordna stödpersoner till patienter som tvångsvårdas enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård. Sedan 2004 har även patienter som isoleras enligt smittskyddslagen (2004:168) samma rättighet.

Den lagstiftning som reglerar stödpersonsverksamheten är, till skillnad från övriga hälso- och sjukvårdslagar, av rättighetskaraktär, vilket innebär att det **åligger** Patientnämnden att rekrytera och förordna stödpersoner när patienter ansöker om sådana. Denna del av nämndens verksamhet är således omöjlig att styra, såväl vad gäller volym som över tid, vilket medför att nämnden måste ha ständig beredskap att snabbt kunna förordna lämpliga stödpersoner.

Syftet med en stödperson är tvåfaldigt. Dels får patienten kontakt med en person ute i samhället som är helt fri från vården, dels får samhället genom stödpersonen en inblick i hur tvångsvården fungerar. Patientnämndens förväntningar på en stödperson är att denne ska ge mänskligt stöd till den tvångsintagne genom regelbundna besök, ge stöd vid rättslig prövning (utan att vara juridiskt ombud) samt att fortlöpande rapportera om sitt uppdrag till nämnden. Stödpersonen har tystnadsplikt.

Nämnden förordnar årligen cirka 200 stödpersoner. Genom ett intensivt rekryterings- och utbildningsarbete har nämnden hittills kunnat fullfölja sitt uppdrag. Stödpersonerna rekryteras vanligen genom annonsering i pressen.

Ekonomiska förutsättningar

Ersättningen till stödpersonerna består av två delar, arvode respektive omkostnadsersättning. Dessa uppgår sedan april 2005 till 600 kr vardera per

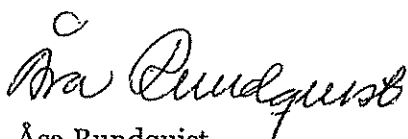
månad, det vill säga totalt 1 200 kr. Omkostnadsersättningen ska täcka stödpersonens utlägg vid aktiviteter tillsammans med patienten.

Omkostnadsersättningen, som tidigare varit befriad från skatt och sociala avgifter har genom ett riksdagsbesluts påförts detta från och med 2007, vilket fått kännbara konsekvenser. För Patientnämnden innebär detta en ökad utgift med cirka 390 tkr årligen, vilket motsvarar de sociala avgifterna. För stödpersonerna innebär det att nettoersättningen i praktiken sänkts med belopp som motsvarar skatten på omkostnadsersättningen. För att bibehålla tidigare nettoersättningsnivå, och därmed säkerställa fortsatta möjligheter för Patientnämnden att tillhandahålla stödpersoner i tillräcklig omfattning samt god kontinuitet i pågående uppdrag, behöver stödpersonernas arvode höjas till 900 kr per månad, vilket innebär en ökad kostnad för Patientnämnden med cirka 820 tkr årligen.

Nämnden har dock inga möjligheter att inom ramen för nuvarande budget avsätta dessa medel utan vill därför föreslå en utökning av landstingsbidraget med sammanlagt 1 210 tkr från och med 2009.

Förslag till beslut

- att hemställa hos landstingsfullmäktige att, med anledning av ovan beskriven förändring, från och med 2009 avsätta 1 210 tkr utöver tidigare beslutad ram för Patientnämndens stödpersonsverksamhet.
- att förklara paragrafen omedelbart justerad

Åsa Rundquist
Förvaltningschef